«Слово о полку Ігоревім»

теорія

Історична основа "Слова". Феодальна роздрібленість Русі XII ст., відсутність політичної єдності, ворожнеча князів - все це знесилило Русь і дало можливість половцям здійснювати постійні набіги, грабувати роздріблені руські князівства.

"Слово" - відома пам'ятка літератури Київської Русі, одна з найвідоміших пам'яток давньоруської літератури.

Коли і де знайдена? В кінці XVIII ст. (1791 р.) в Ярославлі в Спасо-Преображенському монастирі (знахідка відокремлена від оригіналу трохи більше 6 століть).

Хто знайшов? Це знавець давньоруської писемності граф Олексій Іванович Мусін-Пушкін: він викупив знахідку в архімандрита Спасо-Преображенського монастиря Іоїля, переписав примірник знахідки і послав в дарунок Катерині II. У 1812 р. під час пожежі у Москві бібліотека графа і рукопис згоріли (збереглися примірник Катерини II і 1-е друковане видання, яке вийшло з друку в 1800 р.).

Оригінальна література. "Слово о полку Ігоревім"

Перейнятий мотивами слов'янської народної поезії з елементами язичницької міфології, за своїм художнім значенням мови та літератури "Слово" стоїть у ряді найбільших досягнень середньовічного епосу - "Витязь у тигровій шкурі" (груз. л-ра), "Пісня про Роланда" (фр. л-ра), "Пісня про нібелунгів" (нім. л-ра), "Пісня про мого Сіда" (ісп. л-ра)

Рік написання: "Слово" створене невдовзі після описуваної події - часто датується тим же 1185 р., рідше 1-2 роками пізніше - 1186-1187 рр.

Літературний рід: ліро-епос

Жанр: героїчна поема (на думку деяких літературознавців - повість, літописна повість.

Тема: Зображення невдалого походу новгород-сіверського князя Ігоря Святославича на половців в 1185 р., а з ним - брата Всеволода, сина Володимира та племінника Святослава Ольговича.

Ідея: Ідея єднання, патріотизму і гуманізму. Автор не просто описує події, а доводить, чому в двохсотрічній боротьбі раніше Київська Русь перемагала, а тепер - половці. Він передає свою тривогу й закликає до захисту Вітчизни і припинення міжусобиць.

Головна ідея: Заклик руських князів до єднання для спільної боротьби проти зовнішніх ворогів.

Художні особливості "Слова":

Епітети: Сірий вовк, сизий орел, чорний ворон та ін.

Метафори (метафоричні епітети): залізні полки, золоте слово, живі коп'я та ін.

Уособлення: "Уже пустиня силу прикрила! Встала образа в полках даждьбожого внука, вступила дівою на землю Троянову, заплескала лебединими крилами".

Символіка: "Чорнії тучі з моря ідуть, хотять прикрити чотири сонця" - тут чорнії тучі - це ворожі полки, а 4 сонця - це 4 руських князі.

Риторичні питання і звертання: "Що там шумить, що там дзвенить здалеку рано перед зорями?" або "А Ігореве військо хоробре не воскресити! Дін (Дон) тебе, княже, кличе і зове князів на побіду!"

Центральний образ у "Слові" - Руська земля та її народ, ратай і воїн. Народ уособлює представників усіх станів - від простих хліборобів, статей, людей різного віку та місця проживання.

Всеволод - брат Ігоря, курський і трубчевський князь. Як і Ігоря, автор його і засуджує, і хвалить. Проте відвага, мужність, хоробрість, військова честь вирізняють Всеволода навіть в більшому ступені, ніж Ігоря.

Князь Ігор - новгород-сіверський князь. У світлі морально-етичного критерію автор "Слова" диктує двоїсте ставлення до образу князя - підносить за хоробрість і картає за схильність до авантюрних учинків і ратного марнослав'я.

Святослав - київський князь, промовляє своє "золоте слово". У цьому слові живе надія об'єднати князів в боротьбі за Русь, подолати поразку, яку потерпів князь Ігор. Мудрість, справедливість і доброта - ось відмінні риси цієї сильної людини.

Ярославна. Особливий світлий образ руської жінки. Цей образ можна розглядати як символ руської землі, батьківщини, матері, кохання. Її вустами говорить проста руська жінка, яка гаряче кохає свого чоловіка, яка сумує у розлуці з ним і згорьована за тим, що він поранений і в полоні. Це патріотка, що вболіває всією душею за руських воїнів.

Відеотеорія **Екранізація**

ТРЕНУЙМОСЯ

Вправа 1 ***Вправа 2*** ***Вправа 3*** ***Вправа 4***